

energi för nästa generation

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2024-03-01

REMISSYTTRANDE

KN2024/00055

Till
Klimat-och näringslivsdepartementet

Remissvar över Naturvårdsverkets förslag rörande genomförande av ETS2 i Sverige

Svebio, Svenska Bioenergiföreningen, har beretts möjlighet att yttra sig över Naturvårdsverkets förslag och vill framför följande.

Svebios synpunkter i sammanfattning

- *Det är angeläget att Sverige genomför EU-beslutet om ETS2 i enlighet med den överenskommelse som Sverige medverkat till inom ramen för Fit for 55. För att detta klimatstyrmedel ska ha effekt bör en kommande kompensation utformas på ett sådant sätt att den inte påverkar priset på de fossila drivmedlen vid pump.*
- *Införandet av ETS2 bör ses som en komplettering till den nu gällande svenska koldioxidskatten. Denna bör inte avskaffas eller sänkas utan fortsatt ligga på dagens nivå.*
- *Vi stödjer förslaget om att inkludera koldioxidutsläppen från de flesta sektorer som inte omfattas av ETS1. Att särskilja vissa sektorer eller delsektorer skulle skapa stora administrativa problem och medföra risker för fusk. Man bör överväga att även inkludera försvarets uppvärmning av anläggningar och lokaler.*
- *Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt jordbrukssektorns konkurrensvillkor. Regeringen bör lägga förslag om kompenserande stöd i enlighet med tidigare presenterade utredningsförslag.*

energi för nästa generation

ETS2 som gemensamt EU-styrmedel

Införandet av ETS2 innebär att EU:s medlemsländer får ett gemensamt lägstapris på koldioxid i de flesta verksamheter utanför dagens ETS. Från Svebios sida hade vi gärna sett man istället infört en gemensam lägsta koldioxidskatt inom ramen för ett reviderat energiskattedirektiv (ETD). Då hade man haft ett fast utsläppspris som gett förutsägbarhet för åtgärder för att reducera användningen av fossila bränslen. Med utsläppsrätter kommer prissignalen att vara mer osäker.

Beslutet om att införa ett kostnadstak för utsläppsrätterna i ETS2 är ologiskt, men kan i praktiken ge ett gemensamt koldioxidpris i de berörda sektorerna. Detta pris hamnar då på drygt halva priset mot dagens prisnivå i ETS1 och på drygt en tredjedel av den svenska koldioxidskatten.

För att garantera likabehandling av alla samhällssektorer och en lika konkurrens mellan EU-länderna borde man ha inkluderat jordbruket, järnvägen och andra övrigt-sektorer redan i EU-beslutet. För livsmedelsmarknaden kunde en sådan lösning ha kompletterats med en koldioxidtull liknande CBAM.

Effekter av ETS2 i Sverige

Som framgår av Naturvårdsverkets underlag kommer ETS2 i Sverige i första hand att bli ett styrmedel för att minska utsläppen från transportsektorn och från arbetsmaskiner.

Genomförandet av ETS2 i Sverige kommer i viss mån att kompensera för de ökade utsläppen från förbränning av fossil bensin och diesel som blivit effekten av den kraftiga sänkningen av reduktionsplikten vid årsskiftet. Men effekten blir sannolikt begränsad, särskilt som man i EU-beslutet lagt in ett tak för utsläppskostnaden på 45 euro/ton CO₂.

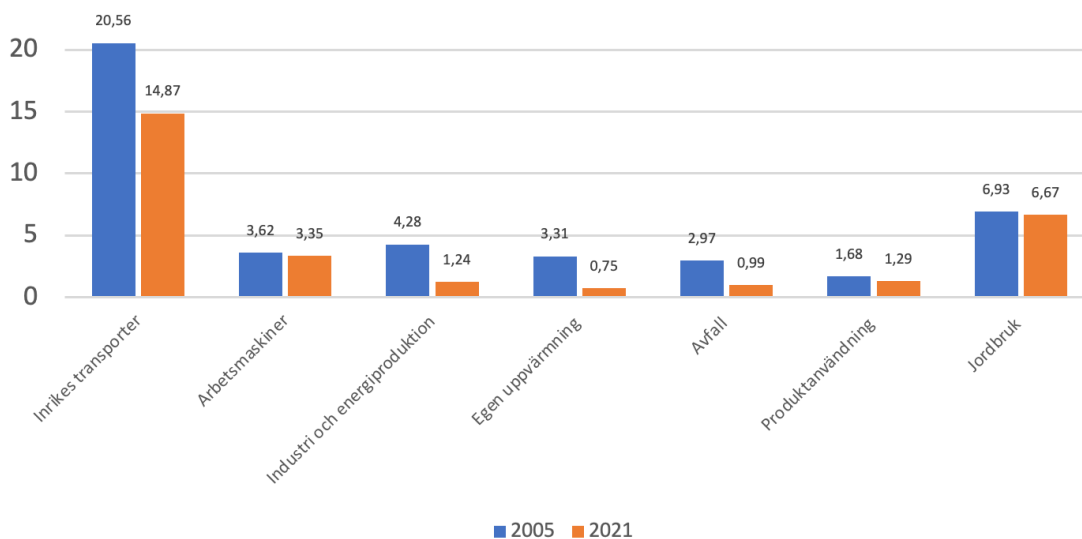
För övriga verksamheter som omfattas av ETS2 kan effekten bli större genom att dessa i huvudsak är belagda med koldioxidskatt. Vi förutsätter att denna skatt behålls, och då innebär ETS2 ett relativt kraftigt ökat pris på koldioxidutsläppen i dessa sektorer. Det gäller exempelvis den återstående, men begränsade användningen av fossila bränslen för småskalig uppvärmning och i mindre värmeverk, samt den återstående användningen av fossila bränslen i industri utanför ETS1, dvs främst mindre industrier och vissa branscher.

Genom Sveriges långvariga användning av koldioxidskatt och de höjningar av skatten som genomfördes för näringslivet 2011 – 2018, samt den omfattande användningen biobränslen, är det idag relativt begränsade utsläpp av koldioxidutsläpp i verksamheter utanför ETS1, förutom de stora återstående utsläppen från inrikes transporter och arbetsmaskiner.

Nedanstående diagram visar de kraftigt minskade utsläppen från de berörda sektorerna sedan 2005:

Växthusgasutsläpp från ESR-sektorn i Sverige 2005 och 2021 (miljoner ton CO₂-ekv.)

Diagrammet är Svebios sammanställning av statistik från Naturvårdsverket och grundar sig på klimatrapporeringen. Värdena gäller alla växthusgaser, medan ETS2 enbart kan innefatta koldioxidutsläpp. Vad vi ser är att utsläppen redan minskat mycket kraftigt från egen uppvärmning, industri och energiproduktion. Det har till stor del skett genom användning av biobränslen, både direktanvändning och användning via fjärrvärme. Utsläppen från avfall, produktanvändning och jordbruk gäller inte koldioxid och berörs därför inte av det remitterade förslaget.

Vi ser att utsläppen från inrikes transporter och arbetsmaskiner är helt dominerande, och att de återstående koldioxidutsläppen från de andra sektorerna är relativt små. Industrins stora koldioxidutsläpp ligger inom ETS1.

För bioenergibranschen finns dock fortfarande möjligheter att genomföra konverteringsprojekt och ersätta återstående fossilbränsleanvändning även utanför ETS1, exempelvis genom att återstående fossilgas- och oljeanvändning för uppvärmning och återstående fossilbränsleanvändning i industrin ersätts med biobränslen (biogas, pellets, biolja, biogasol etc.). Vi välkomnar därför ETS2. Även inom bygg- och anläggningssektorn finns goda möjligheter att ersätta fossila bränslen, exempelvis i beredningen av asfalt och betong.

energi för nästa generation

ETS2 måste få genomslag i transportsektorn

Avsikten med ETS2 är att skapa omvandlingstryck inom de sektorer som anges i EU-beslutet: transportsektorn, byggnadsbeståndet och "övriga verksamheter" (småindustri, bygg- och anläggning mm). EU:s medlemsländer bör inte genomföra andra skattesänkningar eller andra åtgärder för att dämpa den prisstegring som blir följden av ETS2. Om man genomför kompenserande åtgärder bör dessa rikta sig till andra delar av privatekonomin eller företagets ekonomi. Man kan jämföra med den svenska gröna skatteväxlingen 2000 – 2005, som innebar en kraftig höjning av koldioxidskatten men samtidigt innebar en sänkning av andra skatter på hushåll och företag.

Ett höjt pris på fossila drivmedel är en förutsättning för att genomföra en fortsatt omställning bort från fossila bränslen till biodrivmedel, till elektrifiering och till effektivisering av transportflottan och transportarbetet.

Svensk opt-in

Vi instämmer i förslaget att inkludera alla relevanta inhemska sektorer i ETS2. Detta inte minst av administrativa skäl, eftersom man i de olika sektorerna handlar fossila bränslen på samma marknad och av samma företag. En uppdelning av volymer med och utan utsläppsrätter skapar stora svårigheter för bränsleföretagen och öppnar för fusk och gränsdragningsproblem. För de flesta användningsområden bedömer vi att konsekvenserna blir begränsade och att det finns goda möjligheter att konvertera från fossila bränslen till biobränslen eller i vissa fall elektrifiering. Det gäller både arbetsmaskiner i jord- och skogsbruk, vid hamnar och flygplatser samt fritidsbåtar och oelektrifierade järnvägssträckor.

Den största volymen, och därmed också den största ekonomiska effekten, gäller jord-, skogs- och vattenbrukets ökade bränslekostnader. Särskilt när det gäller jordbrukets konkurrensvillkor är det angeläget att regeringen presenterar förslag till kompensatoriska åtgärder, så att inte den svenska livsmedelsförsörjningen drabbas av extra kostnader jämfört med andra EU-länder, där vi kan förvänta att man säkert kommer att följa direktivets bestämmelser om att undanta jordbrukssektorn.

Jord- och skogsbruket skiljer sig från övriga näringar genom sina särskilda förutsättningar att bidra till klimatomställningen. Genom att utnyttja naturens fotosyntes producerar de gröna näringarna biomassa för material och biobränslen för substitution av fossila material och bränslen. Det gäller inte minst svenskt jordbruk och skogsbruk. För att kunna utnyttja denna potential måste ramvillkoren vara goda för produktionen.

Vi ifrågasätter om alla utsläpp från militär verksamhet ska undantas från ETS2. För försvarets uppvärmning av byggnader finns inga tekniska hinder att genomföra konvertering till fossilfria lösningar, och försvarets byggnader bör därför omfattas av opt-in. När det gäller försvarets drivmedel bör staten genomföra riktad upphandling av biodrivmedel, inte minst av försörjningsstrygghetsskäl.

energi för nästa generation

Målet bör vara att Sveriges försvar helt kan försörjas med inhemska fossilfria bränslen, både för flygbränsle, transportbränsle och uppvärmning av lokaler och anläggningar.

Alla biobränslen ska vara undantagna

I inledningen av konsekvensanalysen (avsnitt 6.1) i Förslaget till författningsändringar (13 nov 2023) anges att alla företag som levereras energigas, inklusive biogas, kommer att bli direkt berörda. I förslaget till undantag (avsnitt 5.8.1) anges att bränsleprodukter med emissionsfaktorn noll inte ska ingå.

I avsnittet om ordförklaringar (avsnitt 5.1) skrivs att med bränsleprodukt avses de bränslen som anges i energiskattelagens LSE 1 kap. 3§. Samtidigt hänvisar man till energiskattedirektivets ETD bilaga 1, tabell A - C. Medan LSE inkluderar ett antal flytande och gasformiga biobränslen i sina listade KN-nummer, listar ETD: bilaga enbart fossila bränslen. Det är viktigt att klargöra att alla biobränslen, som enligt ETS1 har utsläppsfaktorn noll, inte ska omfattas av ETS2, och att "bränsleverksamheter" som enbart tillhandahåller sådana bränsleprodukter inte ska rapportera eller beläggas med utsläppsrätter.

Svenska Bioenergiföreningen